

kunde, een deel, dat de aandacht van een wetenschappelijk verstand niet onwaardig is, en dat voor de plaats, die de geneeskunst in ons vaderland inneemt, van beteekenis is. In de hoofdbestuursvergaderingen zal alras blijken of aanpassing der groepen gewillig en als behoefte, uit den nieuwen toestand volgt. Werken onder de bescherming van de Maatschappij is een voordeel voor de organisaties: Dat ben ik met prof. KOUWER eens. De organisaties moeten dus niet, zooals men dat gemeenzaam uitdrukt, willen hebben en tegoedhouden. „Voor wat hoort wat”. En wat hoort: is in den geneesheer de eisch, dat naast zijn rechtmatig streven naar een stoffelijk onafhankelijke stelling, zijn vakbeweging niet ontaarde in geldbejag, met voorbijzien van het altruïstische, dat aan zijn beroep een bijzondere waarde verleent. De organisaties moeten dus bij haar streven het algemeen maatschappelijke in het oog houden, zich mede door dat algemeen belang laten leiden. Alleen een paar jaar samenwerking kan beslissen, of het vertrouwen, dat het goed zal gaan, misplaatst was of niet. Maar laat dien tijd voor de proef. In een jaar kan de nieuwe Maatschappij op beenen staan, een volgend jaar moet zij behoorlijk kunnen loopen. Twee jaar proeftijd is niet te veel verlangd, waar zulke groote belangen op het spel staan. En komt dan onverhoopt de tijd, dat wij allen erkennen moeten: „Het gaat niet”, voltrekt dan de scheiding. Dan hebben wij ons niets te verwijten, omdat wij alles beproefd hebben om haar te voorkomen. Het voorstel, dat collega HAMAKER in zijn uitnemend artikel geeft: een onderzoek naar de handelingen onzer vakbeweging en naar alles wat daarmede samenhangt, lacht mij zeer toe. Zulk een onderzoek kan hun, die buiten de vakbeweging, buiten het werk der Maatschappij stonden, in staat stellen tot eigen oordeel. Maar het onderzoek mag de hervorming geen dag vertragen; hoe eerder deze wordt aangepakt hoe beter. Deze tijd van onzekerheid en inwendige strijd, die machteloos maakt, mag niet langer duren.

's-Gravenhage, 16 Februari 1919.

A. SIKKEL AZN.

VII.

Waarom de vakbelangen buiten de Maatschappij? Ten onrechte wordt in de meeste stukken de voorstelling gegeven, dat de specialisten dit wenschen, omdat zij hun stoffelijke belangen op den voorgrond stellen, dus uit egoïsme. De onjuistheid hiervan te betoogen en aan te toonen is mijn doel. De reden ligt veel dieper, is een zuiver altruïstisch streven, dat uitsluitend het belang van de *ziekenverzorging* beoogt, hetgeen niet wegneemt, dat zoo nu en dan ook de specialisten (evenals de geneeskundigen in het algemeen en de huisartsen) hun stem verheffen, om op te komen voor eigen stoffelijke belangen, voor zoover de behartiging daarvan samengaat met die der ziekenverzorging in de eerste, en die van den geneeskundigen stand in de tweede plaats of althans niet daartegen indruischt.

De kiem van alle moeilijkheden is het ontstaan, de ontwikkeling en de uitbreiding van het geneeskundige specialisme. Dat dit in het belang van de ziekenverzorging is, zal wel ieder met mij eens zijn. De geneeskunde en de geneeskunst hebben zich in de laatste tientallen jaren dermate ontwikkeld en uitgebreid (en breiden zich nog in toenemende mate uit), dat het niet meer mogelijk is voor één mensch deze vakken geheel te beheerschen, op de hoogte te blijven van de laatste vorderingen in alle onderdeelen der vakken en te beschikken over een zoo noodige ruime ervaring in alle deze. De uitbreiding van het aantal specialismen en specialisten zal de vorderingen van de geneeskundige wetenschap en van de geneeskunst op den voet volgen, hetgeen de geneeskundige stand, in het belang der zieken, verplicht is te bevorderen, hoewel zulks in strijd is met de stoffelijke belangen der huisartsen.

Mag nu dit groote belang der ziekenverzorging opgedragen blijven aan de Maatschappij, een vereeniging, waarin de algemeene vergadering, voor het overgrootste deel samengesteld uit huisartsen, volgens de statuten souverain is? Neen! De huisartsen mogen wij niet blijven stellen tusschen de keuze of het specialisme bevorderen in het algemeen belang en lijnrecht in strijd met hun eigen stoffelijke belangen, of deze

laatste dienen ten nadeele van het belang der ziekenverzorging. Maar den specialisten die de Maatschappij verlaten hebben, omdat deze niet vrijwillig afstand wilde doen van deze taak, die haar niet meer kon en mocht opgedragen worden, mag daarom niet het verwijt gemaakt worden, dat zij aldus handelden, omdat hun eigen stoffelijke belangen door die Maatschappij niet spoedig genoeg werden verzekerd. Al liepen deze belangen ten deele evenwijdig met die van de ziekenverzorging, toch is deze motiveering ongegrond. Dit kan o.a. blijken uit de volgende feiten: De meeste specialisten, die voor het lidmaatschap der Maatschappij bedankten (waaronder ondergeteekende), hadden daarbij persoonlijk geen enkel voordeel, doch brachten dit persoonlijke offer in het algemeen belang. Velen van hen hebben met fondspraktijk niets te maken, doch sloten zich aan om het beginsel. Juist de specialisten, die *niet* medegingen (die uit de kleine plaatsen), deden dit, volgens hun eigen verklaring, omdat hun stoffelijke belangen door uittreding zoodanig geschaad zouden worden, dat zij niet daartoe konden besluiten.

Dus omdat de ziekenverzorging eischt, dat het vakbelang: bevordering van het geneeskundig specialisme, door de specialisten zelfstandig ter hand worde genomen en niet opgedragen blijve aan de Maatschappij, en scheiding van vakbelangen niet wel mogelijk is, moeten de vakbelangen uit de Maatschappij, afgescheiden van andere daarvoor sprekende argumenten. Eerst daarna kunnen *alle* geneeskundigen weer lid dier Maatschappij worden en kan deze zich, naast haar wetenschappelijke taak, desnoods ook blijven wijden aan de algemeene belangen van den geneeskundigen stand in zijn geheel.

's-Gravenhage, 19 Februari 1919.

F. HIJMANS.

DE VOEDINGSTOESTAND DER ROTTERDAMSCHEN SCHOOLKINDEREN.

Collega VON ZIEGENWEIDT meent ondervoeding te hebben aangetoond en grondt zijn meening daarop, dat de uitkomst der formule SCHUCKINK KOOL grooter was in 1914 dan in 1917, wanneer hij de waarden bepaalde voor dezelfde kinderep. Hij heeft dus waarschijnlijk de kinderen van 6 - 9 jaren in 1914 vergeleken met degenen, die in 1917 de school bezochten en toen 9--12 jaren oud waren.

Is de formule SCHUCKINK KOOL wel zoo zonder schommelingen, dat de 6--9-jarigen dezelfde uitkomst geven als de 9--12-jarigen? VON ZIEGENWEIDT kan dat gemakkelijk uit zijn materiaal nagaan door de uitkomsten der formule voor de 6--9-jarigen en de 9--12-jarigen, beide in 1917 of 1918 bepaald, met elkaar te vergelijken. Krijgt hij zoodoende eenzelfde uitkomst, dan pleit dat voor de juistheid van zijn slotsom.

Aangezien de eerste strekkingsperiode van STRATZ op ongeveer 7-jarigen leeftijd geschiedt, verwacht ik voor de kinderen beneden het 7de jaar een hogere uitkomst voor $\frac{G}{L} - t$ dan voor de ouderen. Ik veronderstel derhalve, dat de lagere uitkomst in 1917 bij de Rotterdamsche schoolkinderen, vergeleken met dezelfde in 1914, een normaal verschijnsel is.

Gaarne hoor ik het oordeel van VON ZIEGENWEIDT, zoo mogelijk aangevuld met de door mij gevraagde gegevens.

Zaandam, 12 Februari 1919.

C. J. VAN DER LOO.

DE ZIEKTEWET EN DE DOKTERSFONDSEN.

Eindelijk zijn wij nu, na het schrijven der C. O. van 4 Febr. in n°. 7 van dit *Tijdschrift*, weer op den rechten weg; waarvan de C. O. leelijk was afgeweken, toen zij vóór eenige maanden alarm ging blazen naar aanleiding van de spoedig op komst zijnde ziekte wet. Ik heb toen getracht om de C. O. terstond weer in het goede spoor te helpen, door te vragen of zij zich niet had herinnerd, dat wijlen minister TALMA de doktersfondsen niet tot de ziekenfondsen in den zin der wet rekende; maar zij heeft daarop een antwoord gegeven, waaruit bleek, dat zij wilde volharden op dezen blijkbaar opzettelijk gekozen zijweg. Door den nood gedrongen is de C. O. door twee ministerieele verklaringen thans den goeden weg weer opgeduwd, al blijkt uit de